

בעניין:

איגוד המתכננים בישראל (ע"ר מס' 580059004)
ע"י ב"כ עוה"ד (ומתכנן ערים) אשר כהנא ממגדל טויוטה, רח'
יגאל אלון 65 תל אביב 6674316. טלפון: 03-6932828;
פקסימיליה: 03-6932829.

המבקש;

1. הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה במחוז ירושלים
2. יועמ"ש הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה במחוז ירושלים
שניהם באמצעות פרקליטות המדינה, משרד המשפטים, מרחוב
צללח א-דין 29, ירושלים 91010. טלפון: 073-3925590;
פקסימיליה: 02-6467011.

המעוררים;

- נ ג ד -

מחמד קיימרי
ע"י ב"כ עוה"ד עימאד שוקרי ואח' מרח' יפו 97/316, ירושלים.
טלפון: 02-6230093; פקסימיליה: 02-6231860.

המשיב;

בקשה לצירוף איגוד המתכננים בישראל להליך כ"ידיד בית המשפט"

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת לצרף את המבקש, איגוד המתכננים בישראל, להליך כ"ידיד בית המשפט" או לחילופין כמשיב לערעור.

ואלו נימוקי הבקשה:

הצגת המבקש - איגוד המתכננים בישראל

1. המבקש, איגוד המתכננים בישראל (להלן: "איגוד המתכננים"), הוא הארגון המקצועי המייצג את מתכנני הערים והאזורים בישראל וחברים בו מרבית מתכנני הערים בישראל המתמחים בתחומים שונים של התכנון המרחבי, כגון תכנון פיזי, תכנון חברתי ושיתוף הציבור, תכנון כלכלי ותכנון סביבתי. חברי איגוד המתכננים הינם מתכנני ערים ואזורים בעלי רקע אקדמי מגוון, הכוללים בין בעלי תואר אקדמי בתכנון ערים ואזורים וכן אדריכלים בעלי תואר אקדמי או הכשרה וניסיון בתחום תכנון הערים והאזורים. חברי איגוד המתכננים כוללים מתכנני ערים מהמגזר הפרטי, מתכנני ערים מהאקדמיה וכן מתכנני ערים המועסקים במשרדי הממשלה, במוסדות התכנון הארציים והמחוזיים ובוועדות המקומיות לתכנון ולבניה וברשויות המקומיות.
2. איגוד המתכננים בישראל הוקם לפני 55 שנה ופועל כעמותה רשומה וחבר בין היתר בארגון הבינלאומי (International Society of City and Regional Planners (ISOCARP).
3. איגוד המתכננים פועל לא רק במטרה לאגד את העוסקים בתכנון ערים אלא פועל בין היתר לקידום איכות התכנון המרחבי בישראל, טיפוח ועידוד העשייה התכנונית בדגש על מחויבות לאדם, לסביבה,

לחברה ולקהילה ולשיתוף הציבור בפעילות התכנונית. במסגרת פעילות איגוד המתכננים, נוטלים חברי איגוד המתכננים חלק בין היתר בהליכי חקיקה הנוגעים לתכנון ולבניה ובכלל זה הגשת ניירות עמדה לתזכירי חוק, הצעות חוק והשתתפות בדיונים בוועדות הכנסת וכן בשיבות ו"שולחנות עגולים" במינהל התכנון ומשרדי ממשלה בסוגיות מרכזיות בתכנון עיר ואזור ומעמד המתכנן.

הסוגיה העקרונית המתעוררת בהליך חשיבותה הציבורית

4. עניינו של הליך זה בערעור על פסק דינו של בית משפט קמא אשר קבע כי מתכנן ערים, שאיננו אדריכל רשוי, רשאי לערוך ולחתום על תכנית לפי חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: "חוק התכנון והבניה") וכי הועדה המחוזית איננה רשאית למנוע ממתכנן ערים להגיש תכנית גם אם בין מסמכיה נכלל (לפי דרישת הועדה המחוזית) "נספח בינוי".

5. כפי שעולה מהודעת הערעור שהוגשה ע"י הועדה המחוזית ומבקשות להצטרף להליך שהוגשו ע"י איגוד מהנדסי הערים והתאחדות האדריכלים, עיקר עניינו של ההליך בסוגיה העקרונית של פרשנות תקנות האדריכלים והמהנדסים (רישוי וייחוד פעולות), תשכ"ז-1967 ובפרט משמעות המונח "תכנית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני" אשר הכנתה נכללה במסגרת הפעולות אשר ייחדו לאדריכל רשוי.

6. ביחס לסוגיה עקרונית זו קיימת חשיבות רבה להבחנה בין מקצועות שונים ותחומם ובמיוחד בין המקצוע (פרופסיה) של תכנון עיר ואזור לבין המקצוע של אדריכלות.

7. מזה עשרות שנים המקצוע "תכנון ערים ואזורים" מוכר בעולם כולו וגם בישראל כפרופסיה העומדת בפני עצמה, השונה ומאובחנת ממקצועות אחרים כגון אדריכלות או הנדסה. תכנון ערים ואזורים הינו תהליך מורכב, שמטרתו לקבוע מדיניות ואסטרטגיות לפתרון בעיות מורכבות בתחום העיר והאזור והוא כולל התמחויות רבות בתחומים שונים. במשך עשרות שנים התבסס מעמדו של התכנון העירוני והאזורי כמקצוע בפני עצמו והחלו להיפתח בעולם כולו וגם בישראל מסלולי הכשרה נפרדים וייחודיים למתכנני ערים ואזורים, ארגונים מקצועיים נפרדים למתכנני ערים ואזורים והתגבשו כללי אתיקה לעוסקים במקצוע.

תהליך התכנון המרחבי שונה מטבעו מתכנון אדריכלי של מבנים והוא כרוך בניתוח מורכב של ידע מדיסיפלינות שונות ומגוונות הכוללות, בין היתר, כלכלה עירונית ואזורית, גאוגרפיה עירונית ואזורית, איכות הסביבה והנדסת הסביבה, סוציולוגיה, עיצוב עירוני ואדריכלות, תחבורה, מדיניות ציבורית ומינהל, משפט ועוד. תכנון ערים ואזורים יוצא מנקודת המבט של המדיניות הציבורית ולא מתוך נקודת מבט של עיצוב מוצר פיזי.

פעמים רבות בתהליך התכנון המרחבי מעורבים בעלי מקצוע שונים מדיסיפלינות שונות, כגון יועץ תנועה, יועץ תשתיות, יועץ סביבתי, אדריכל, אדריכל נוף, יועץ משפטי, שמאי מקרקעין, כלכלן ועוד. בעל המקצוע אשר תפקידו לנצח על מכלול הדיסיפלינות ובעלי המקצוע ולהביא לשילוב הידע מכל התחומים השונים לכדי תכנית המגבשת את המדיניות הכוללים ביחס לשימושי הקרקע ולפיתוח הוא מתכנן הערים והאזורים.

8. מסיבה זו בארץ ובעולם קיימים מסלולים מיוחדים להכשרת מתכנני ערים ואזורים, כדוגמת המסלולים לתואר שני בכמה מהאוניברסיטאות המובילות בישראל. יש לציין כי בעולם קיימות למעלה מ-400 אוניברסיטאות המעניקות תארים בתכנון וקיימת פעילות בינלאומית מקצועית ואקדמית עניפה מאד בתחום זה.

ברוב המדינות המפותחות בעולם (וישראל ביניהם) קיימת הכרה ברורה של פרופסיה העומדת בפני עצמה, הנקראת תכנון ערים ואזורים, ופועלים ארגונים מקצועיים ייחודיים למקצוע זה שתפקידם

לאגד את מתכנני הערים, לקדם את איכות התכנון העירוני ולקדם את מעמד המקצוע ומתכנני הערים והאזורים. כך למשל, בארצות הברית פועל מזה עשרות שנים ה-American Planning Association (APA) המאגד עשרות אלפי מתכנני ערים ואזורים מכל מדינות הפדרציה. בבריטניה ובמדינות נוספות בחבר העמים הבריטי פועל ה-Royal Town Planning Institute (RTPI) מכוח אמנה מלכותית לקידום ואיגוד מתכנני הערים והאזורים ברחבי הממלכה. בקנדה פועל ה-Canadian Institute of Planners (CIP) משנת 1919 ומאגד כ-7,500 מתכנני ערים ואזורים. באוסטרליה פועל ה-Planning Institute of Australia (PIA) המאגד מספר דומה של מתכנני ערים ואזורים. בכל מדינות אלו ההבחנה בין המקצוע "תכנון ערים ואזורים" לבין המקצוע "אדריכלות" הינו ברור ולא קיימת תופעה של ניסיון ארגונים מקצועיים של אדריכלים למנוע ממתכנני הערים והאזורים מפעולות בסיסיות בתחום מקצועם כגון הכנת תכניות מרחביות המסדירות את שימושי הקרקע והוראות הפיתוח והבניה.

9. חלק ניכר מהעוסקים בתכנון ערים ואזורים בארץ הן במגזר הציבורי והן במגזר הפרטי **אינם** אדריכלים רשויים, אלא מתכנני ערים ואזורים בעלי השכלה והכשרה מתאימה ובעלי רקע קודם בתחום הגאוגרפיה, סביבה, אדריכלות, הנדסה, כלכלה, סוציולוגיה, מינהל ציבורי ועוד. כיום מתכנני ערים ואזורים (שאינם בהכרח אדריכלים) מצויים בתפקידים הבכירים ביותר בתחום התכנון בעולם ובישראל, לרבות מנהלת מינהל התכנון (הנוכחית וקודמתה), מתכנני מחוזות במינהל התכנון, רשות מקרקעי ישראל ומשרדי ממשלה שונים וכן בעלי תפקידים בכירים במחלקות תכנון או צוותי תכנון בועדות המקומיות.

10. ללא ההכרה וההבנה של מקצוע תכנון הערים והאזורים כמקצוע נפרד וההבחנה בין הליכי התכנון המרחבי לבין הליכי רישוי הבניה (הבחנה אשר הינה ברורה מאד בחוק התכנון והבניה) לא ניתן להתחקות אחר תכלית הוראות החוק והתקנות הנוגעות להסדרה ורישוי של מקצוע האדריכלות ועלולה להתקבל פרשנות שיש בה משום פגיעה קשה, בלתי מוצדקת ובלתי מידתית בחופש העיסוק של מתכנני הערים והאזורים.

פרשנות מרחיבה של ייחוד הפעולות לאדריכלים באופן שיכלול פעולות שהן חלק אינהרנטי למקצוע תכנון הערים והאזורים משמעותו, הלכה למעשה, הסגת גבול המקצוע והזרת מתכנני הערים והאזורים ממקצועם.

11. להכרעה בסוגיה פרשנית זו עשויות להיות השלכות מרחיקות לכת על אלפי בעלי מקצוע ועל תחום מקצועי שלם בישראל ועל פניו הכרעה בסוגיה זו מעוררת סוגיות חוקתיות כבדות משקל אשר נוגעות לפגיעה האפשרית בזכות חוקתיות מהותיות לפי חוק יסוד: חופש העיסוק וחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו של ציבור רחב.

תמצית עמדת איגוד המתכננים

12. לעמדת איגוד המתכננים בהתאם למצב המשפטי הקיים מתכנני ערים ואזורים בישראל רשאים לערוך ולהכין תכניות בנין עיר ואזור הכוללות, בין היתר, תכניות אב (שאינן להם מעמד סטטוטורי) ותוכניות על-פי חוק התכנון והבניה, כלומר תכניות מתאר ותוכניות מפורטות, זאת בין אם התכנית כוללת נספחים (כגון נספח תנועה, נספח בינוי או נספח ביוב) ובין אם לאו ובין אם התכנית כוללת הוראות בינוי ובין אם לא.

13. תקנות המהנדסים והאדריכלים (רישוי וייחוד פעולות), תשכ"ז-1967 אינן מייחדות את פעולת הכנת תכניות לפי חוק התכנון והבניה לאדריכל רשוי. על פניהן, תקנות אלו עוסקות אך ורק בהליכי רישוי בניה (להבדיל מהליכי תכנון מרחבי) ובהכנת תוכניות בינוי ועיצוב ארכיטקטוני.

14. בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, תכנית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני אינה תכנית עפ"י חוק התכנון והבניה, אלא תכנית אשר אין לה מעמד סטטוטורי, אשר עניינה אך ורק בפירוט של הנחיות לעיצוב אדריכלי. תכנית בינוי עשויה להיות מצורפת כנספח לתכנית עפ"י חוק התכנון והבניה (והוראותיה עשויות להיות מחייבות או מנחות בלבד) והיא עשויה להיות נדרשת כתנאי למתן היתר בניה מכוח תכנית בנין עיר מאושרת (למשל כאשר מתבקשת בניה בחלק מסוים של מגרש או של מתחם ללא ניצול מלוא זכויות הבניה).

15. ראה לעניין זה פסיקתו המפורשת של בית המשפט העליון בבג"ץ 5631/92 ימים נ' שר הפנים, תק-על 93(3) 1135, 1138 (1993):

"תוכנית בינוי אינה תכנית מבין התוכניות שחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, מונה אותן בין התוכניות שהוא דן בהן. נושא שיש להסדירו בתוכנית מן התוכניות שהחוק הנ"ל מונה אותן אין להסדירו בתוכנית בינוי. 'תוכנית בינוי' כשמה כן היא, היינו תוכנית המפורטת, על יסוד קביעותיה המפורשות של תוכנית בנין עיר המוכרת בדין, מה יהיו תהליכי ביצוע הבינוי, הלכה למעשה, הא ותו לאו. אני שב ומדגיש כי אין להסדיר בתוכנית בינוי בלבד נושא כלשהו החייב להיות מוסדר בתוכנית מיתאר או בתוכנית מפורטת. תוכנית הבינוי יכולה להיוסף על הסדר נאות של הנושא הכלול בתוכנית המוכרת בדין, כדי לפרט שלבי ביצוע או דרכי ביצוע, אך אינה באה במקום תוכנית כאמור ואינה מייתרת אותה."

16. ראה לעניין זה גם פסיקת בית המשפט העליון בע"א 10213/03 מרחבי השרון בע"מ נ' דוד מייזליק, תק-על 2006(1) 1569, 1576 (2006):

"תכנית בינוי היא תכנית אשר נלווית לתכנית העיקרית, ועיקרה "בתיאור תכנוני והנדסי מפורט של תכנית שאושרה כבר, אשר נועדה לפרוס בפני רשות-התכנון המופקדת על כך תמונה מלאה יותר ומעמיקה יותר של דרכי הביצוע המתוכננות" (שי רויטל "תיקון 43 לחוק התכנון והבניה - האם מהפך בדיני התכנון?" משפטים כז (תשנ"ז) 383, 388).

17. לפיכך, תכנית מתאר או תכנית מפורטת עפ"י חוק התכנון והבניה, גם אם היא כוללת הוראות ביחס לקווי בנייה או אחוזי בניה או הוראות אחרות הנוגעות לבינוי או עיצוב או נספח בינוי, אינה בגדר "תכנית בינוי" ואינה בגדר הפעולות המיוחדות לאדריכל רשוי.

18. פרשנות זו מחייבת בהתאם לכללי הפרשנות שנקבעו בפסיקת בית המשפט העליון - הן פרשנות מילולית של התקנות, הן פרשנות תכליתית ופרשנות חקיקת משנה בהתאם לגדרי סמכות מחוקק המשנה והן פרשנות לאור הוראותיהם של חקיקת היסוד ובמיוחד חוק יסוד: חופש העיסוק.

19. מבחינת הפרשנות המילולית אין כל אחיזה לשונית לטענה כי המונח "תכנית בינוי ועיצוב אדריכלי הינה תכנית בנין עיר או תכניות לפי חוק התכנון והבניה. לו היה מחוקק המשנה מבקש לקבוע ייחוד פעולות ביחס לתכנית לפי חוק התכנון והבניה או "תכנית בנין עיר" היה עושה זאת מפורשות, במיוחד כאשר מדובר בהוראות בדבר ייחוד פעולות, אשר מגבילות חירותם של בעלי מקצוע ואשר פוגעות בחופש העיסוק. משקבע מחוקק המשנה ייחוד פעולות אך ורק ביחס לתכנית בינוי ועיצוב ארכיטקטוני אין מקום להרחיב זאת לתכניות שאינן בגדר תכניות בינוי ועיצוב ארכיטקטוני בלבד.

כאמור לעיל וכפי שבא לידי ביטוי בפסיקת בית המשפט העליון, בפרקטיקה המקצועית המונח "תכנית בינוי" התייחס אך ורק לתכנית שאין לה מעמד סטטוטורי אשר מוכנת במסגרת הליכי הרישוי מכוח תכנית סטטוטורית כתנאי למתן היתר בניה. תכנית בינוי זו מהווה למעשה כלי גישור בין התכנית הסטטוטורית לפי חוק התכנון והבניה לבין היתר הבניה.

20. גם מבחינת פרשנות תכליתית אין כל מקום לקביעה כי יש מקום ליחוד פעולות לאדריכלים בתחום העיסוק של מתכני ערים ואזורים, לרבות הכנה ועריכה של תכניות מתאר ותכניות מפורטות לפי חוק התכנון והבניה.

21. תקנות ייחוד הפעולות לאדריכלים הותקנו מכוח חוק האדריכלים והמהנדסים והן מותקנות ע"י השר לאחר היוועצות עם הוועדה המשותפת בה חברים נציגי מועצת האדריכלים והמהנדסים (בה חברים רק אדריכלים ומהנדסים) ונציגי מועצת ההנדסאים והטכנאים (בה חברים רק הנדסאים וטכנאים מוסמכים). מובן כי תכלית החקיקה הינה לאפשר במסגרת חקיקת משנה לקבוע הוראות האוסרות על מי שאינו אדריכל או מהנדס רשוי (ובכך לפגוע בחירותו וחופש עיסוקו) לבצע פעולות **אשר אין כל ספק כי הן בתחום הבלעדי של מקצוע האדריכלות או ההנדסה** וגם אז רק כאשר קיימת הצדקה מהותית לפגיעה בחופש העיסוק - דהיינו, כי האיסור נדרש להבטחת שלום הציבור.

יודגש, כי בוועדה המייעצת לשר בהתקנת התקנות לא חברים בעלי מקצועות אחרים כגון מתכני ערים ואזורים, שמאי מקרקעין, עורכי דין או רופאים ולכן ברור כי לא יעלה על הדעת כי בתקנות ייחוד פעולות לאדריכלים ייחדו לאדריכל רשוי פעולות מתחום מקצוע אחר כגון תכנון ערים ואזורים, ערכית דין, שמאות או רפואה.

22. לאור זאת, פרשנות תכליתית להוראות התקנות מחייבת כי ייחוד הפעולות לאדריכלים יוגבל אך ורק להליכי **רישוי הבניה**, שעניינם הוצאה אל הפועל של תכניות סטטוטוריות מאושרות יישום הוראות תכניות, להבדיל מפעולות הנוגעות להליכי תכנון ערים ואזורים, אשר הינם חלק בלתי נפרד ממקצוע תכנון הערים והאזורים.

23. הכנת תכנית סטטוטורית לפי חוק התכנון והבניה (לרבות תכניות מתאר ארציות, מחוזיות ומקומיות ותכניות מפורטות) מחייבת ידע והבנה רב תחומיים, אשר הם בדרך כלל נחלת מתכני ערים ואזורים בעלי השכלה וניסיון מתאים, ובכלל זה ידע בגאוגרפיה עירונית, כלכלה עירונית, השלכות חברתיות של תכנון, השפעות סביבתיות של תכנון, פסיכולוגיה, השתלבות התכנון במדיניות התכנונית הכוללת ועוד. **התכנון העירוני אינו מתמצה בנושא העיצוב האדריכלי** ובוודאי שאין הצדקה להגבלת העיסוק בתכנון מרחבי דווקא לאדריכלים. יודגש לעניין זה, כי לעמדת איגוד המתכננים העובדה כי תכנית הכוללת הוראות בינוי (וכך ברוב התכניות) ואפילו אם עקרי עניינה בהוראות בינוי אינה בגדר "תכנית בינוי" ובוודאי שאין כל הצדקה למנוע ממתכני ערים לעסוק במקצועם ולהכין, לערוך ולקדם תכניות אלו. כאמור לעיל, תכנון עירוני הינו מקצוע רב תחומי העוסק בדיסיפלינות רבות ותכניות מרחביות כוללות פעמים רבות הוראות בתחומים שונים, כגון הוראות הנוגעות לתנועה וחניה, הוראות הנוגעות לאיכות הסביבה, הוראות הנוגעות לתשתיות ביוב, מים וחשמל ועוד. אין משמעות הדבר כי תכנית הכוללת הוראות אלו תערך רק ע"י יועץ תנועה או יועץ איכות הסביבה או יועץ תשתיות. זהו בדיוק תפקידו של מתכנן הערים והאזורים - לשלב בין הידע מבעלי מקצוע שונים מדיסיפלינות שונות, לשקול את מכלול השיקולים השונים ולהביאן לידי ביטוי בתכנית אחת לה השלכות שונות ומגוונות.

יתרה מזאת, העובדה שתכנית עוסק בעיקר בהוראות בינוי אין משמעותה כי עניינה אך ורק ב"עיצוב אדריכלי", שכן להוראות בינוי השלכות רבות בתחומים שונים. כך למשל, הגבהת גובה בניין אינה רק סוגיה עיצובית, אלא יש לה השלכות סביבתיות כגון הצללה וחסיומת נוף וכן השלכות כלכליות. כך גם הוראה בדבר שינוי קווי בנין אינה רק סוגיה עיצובית, אלא יש לה השלכות סביבתיות, חברתיות ופסיכולוגיות כגון פגיעה בפרטיות, השלכות על הצפיפות הנתפסת והשלכות אקלימיות הנוגעות למעברי רוח ואויר. לפיכך, ההתייחסות להוראות בינוי במסגרת הליך תכנון מרחבי כעניין אדריכלי בלעדי הינה צרה ומטעה.

24. כל פרשנות לפיה תקנות ייחוד פעולות לאדריכלים מייחדות פעולות בתחום תכנון הערים והאזורים לאדריכלים בלבד (תוך שלילת זכות מתכנני ערים ואזורים לעסוק בתחום זה) מנוגדת בהכרח לתכלית החקיקה או הגיונה ומהווה למעשה הסגת יד של מקצוע האדריכלות לתחומי מקצוע אחר (מקצוע תכנון הערים והאזורים), תוך מניעת בעלי המקצוע האחר מלעסוק במקצועם (!!!).

25. פרשנות המרחיבה את ייחוד הפעולות לאדריכלים, שמשמעה למעשה הרחבת שלילת החירויות מבעלי מקצוע אחרים מלעסוק בתחום מקצועם, מנוגדת לחוק יסוד חופש העיסוק והינה בלתי חוקתית בעליל. כידוע בהתאם לחוק יסוד: חופש העיסוק אין לפגוע בחופש העיסוק אלא על-פי חוק, לתכלית ראויה ובאופן מידתי בלבד. כל הוראה השוללת ממתכנני ערים ואזורים מלעסוק במקצועם ולהכין תכניות מרחביות (גם אם יש בהן הוראות הנוגעות לבינוי או כוללות נספחים שונים, לרבות נספח בינוי) תהווה פגיעה בלתי מוצדקת ובלתי מידתית בחופש העיסוק של מתכנני ערים ואזורים (שאינם בהכרח אדריכלים רשויים) ולפיכך פסולה ובטלה בהתאם להוראות חוק היסוד.

26. יתרה מזאת, לעמדת איגוד המתכננים ספק אם לוועדה המחוזית, כמוסד תכנון, סמכות על-פי דין שלא לקבל תכנית עפ"י חוק התכנון והבניה שעל פניו ערוכה כדין וכוללת את כל המסמכים הנדרשים על פי דין מטעמים הנוגעים ל"כשירות" עורך התכנית או אחד מנספחיה. בכל הכבוד הראוי, על לשכת התכנון בוועדה המקומית לקבל את התכנית בהתאם לנהלי מבא"ת שנקבעו על-ידי משרד הפנים, להעיר את הערותיה המקצועיות ולהעבירה לדיון בוועדה המחוזית, שהיא ורק היא מוסמכת לדון בתכנית ולהחליט אם לאשרה או לדחותה.

27. לעמדת איגוד המתכננים, ככלל, ראוי אמנם ש"נספח בינוי ועיצוב אדריכלי" המהווה חלק ממסמכי תכנית סטטוטורית אשר עניינו עיצוב אדריכלי יוכן ע"י אדריכל, כפי שראוי שנספח תנועה יוכן על-ידי יועץ תנועה, כפי שראוי שנספח תשתיות יוכן ע"י יועץ תשתיות וכפי שראוי שנספח סביבתי יוכן ע"י יועץ סביבתי. עם זאת, אין מדובר בעניין הנוגע ל"שלום הציבור" ולכן אין כל הצדקה לקביעת הוראה הפוגעת בחופש העיסוק בנושא זה. מובן, כי על מוסד התכנון לבחון את איכות מסמכי התכנית ומסמכי הרקע התכנוניים בכל מקרה לגופו. יצויין לעניין זה, כי במקרים רבים ספק רב אם יש מקום לדרוש נספח בינוי כחלק ממסמכי התכנית ובמקרים רבים נספח המכונה "נספח בינוי" המצורף לתכנית סטטוטורית כלל איננו עוסק בעיצוב אדריכלי, אלא מוגבל להצגת אפשרות ניצול זכויות הבניה במסגרת התכנית וקווי הבניין או להמחיש לחברי מוסד התכנון את השלכות התכנית על הסביבה.

הנימוקים לצירוף איגוד המתכננים להליך כ"ידיד בית המשפט" או לחלופין כמשיב

28. בית המשפט העליון קבע בשורה של החלטות ופסקי דין כי לבית המשפט הסמכות להורות על צירוף אדם או גוף כצד נוסף להליך כ"ידיד בית המשפט" כאשר בשמיעת עמדתו יהיה לתרום לדיון עצמו ולאינטרס הציבורי.

29. כך למשל פסק בית המשפט העליון במ"ח 7929/96 קוזלי נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(1) 529, 553 :

"המוסד "ידיד בית המשפט" מוכר בשיטות משפט שונות זה מאות בשנים (ראו S. Eickrodt "The Amicus Curiae Brief: From Friendship to Advocacy" [29]). עיקרו הוא סיוע לבית המשפט בסוגיה כלשהי, על-ידי מי שאינו צד ישיר לסכסוך הנדון. במקור היה מוסד זה כלי להצגת עמדה ניטרלית בלבד בהליכים, תוך סיוע אובייקטיבי לבית המשפט. אך בהמשך התפתח המוסד "ידיד בית המשפט" כצד להליך, שאינו דווקא ניטרלי ואובייקטיבי, אלא שהוא מייצג – מתוקף תפקידו או

עיסוקו – אינטרס או מומחיות שמן הראוי שיישמעו בפני בית-המשפט בסכסוך ספציפי.”

ושם בעמ' 555 :

”הנה-כי-כן, מסקנתי היא כי הסמכות לצירופו של גוף או אדם כ”ידיד בית-המשפט” קיימת באופן עקרוני. אולם סמכות לחוד ושיקול-דעת לחוד. יש לעמוד על המשמר בעניין זה ולוודא, שאכן יש בצירוף צד נוסף להליך כדי לתרום הן לדיון עצמו והן לאינטרס הציבורי. יש לבחון בכל מקרה ומקרה, אם אין בצירוף האמור משום פגיעה ביעילות הדיון, בצדדים לסכסוך עצמו ובזכויות היסוד שלהם. על חלק משיקולים אלה עמדתי בעבר, בציני:

”יש מקום לשקול הצטרפותו של עותר 'ציבורי' נוסף או של משיב 'ציבורי' נוסף, אם מתוך בקשתם נראה כי הם מוסיפים לעמדת הצד שאליו הם מבקשים להצטרף. אין מקום להצטרפותם של עותר 'ציבורי' נוסף או של משיב 'ציבורי' נוסף, אם מתוך בקשתם נראה כי הם חוזרים על עמדות שכבר נטענו על-ידי הצד שאליו הם מבקשים להצטרף” (בג”ץ 5368/96 פנחסי נ' היועץ המשפטי לממשלה [6], בעמ' 373).

ובפרשה אחרת ציינתי:

”...יש מקום לצירופם של עותרים (או משיבים) נוספים רק 'אם יש יסוד להניח, כי בהצטרפותם יהיה כדי לתרום תרומה מחדשת, שהיא בעלת משמעות בהקשר לסוגיה המתבררת לפני בית-המשפט, ואם יש, מאידך גיסא, מקום לחשש, שהבירור הנאות ילקה בשל אי-צירופו של צד נוסף” (ראו בג”ץ 5883/93 יהלום נ' המפקח הכללי, משטרת ישראל [7]).

אכן, בטרם תינתן לגוף או לאדם הזכות להביע עמדתו בהליך שבו אין הוא צד מקורי, יש לבחון את תרומתה הפוטנציאלית של העמדה המוצעת. יש לבחון את מהות הגוף המבקש להצטרף. יש לבדוק את מומחיותו, את ניסיונו ואת הייצוג שהוא מעניק לאינטרס שבשמו הוא מבקש להצטרף להליך. יש לברר את סוג ההליך ואת הפרוצדורה הנוהגת בו. יש לעמוד על הצדדים להליך עצמו ועל השלב שבו הוגשה בקשת ההצטרפות. יש להיות ערים למהותה של הסוגיה העומדת להכרעה. כל אלה אינם קריטריונים ממצים. אין בהם כדי להכריע מראש אימתי יהא מן הדין לצרף צד להליך כ”ידיד בית-המשפט”, ומתי לאו. בה בעת, יש לשקול קריטריונים אלה, בין היתר, טרם יוחלט על צירוף כאמור.”

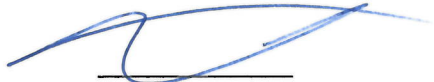
30. במקרה דנן, איגוד המתכננים בישראל הינו בגדר ”משיב ציבורי” המייצג ציבור רחב של בעלי המקצוע בתחום תכנון הערים והאזורים והינו בעל יד ומומחיות רבה בתחום ולעמדתו בכל הנוגע לפרשנות הוראות בדבר ייחוד פעולות בתחום התכנון המרחבי יש משום תרומה פוטנציאלית רבה לדיון בסוגיה ולאינטרס הציבורי. יודגש, כי עמדת איגוד המתכננים אינה דומה עמדה המוצגת על-ידי שני הצדדים בהליך וכן ע”י גורמים אחרים שביקשו להצטרף להליך והיא נובעת בין היתר מהכרות רחבה של איגוד המתכננים את מקצוע התכנון העירוני, הליכי התכנון בישראל ושל המצב בעולם הרחב.

31. להכרעה בסוגיה המועלית בהליך זה עשויות להיות השלכות רחבות היקף ביחס לציבור שלם של מתכנני עיר ואזור ואין זה אלא מתבקש כי לכל הפחות יהיה לארגון המקצועי המייצג אותם את האפשרות להציג עמדתו בפני בית המשפט הנכבד.

32. כמו כן, הבקשה מוגשת בשלב מוקדם של ההליך, בטרם הוגשו סיכומי הצדדים ובטרם התקיים דיון בהליך ואין בה בכדי לפגוע ביעילות ההליך.
33. יתרה מזאת, לאור העובדה שהוגשו בקשות הצטרפות על-ידי גופים אחרים (התאחדות האדריכלים ואיגוד מהנדסי הערים) המייצגים אינטרסים של ארגון מקצועי של אדריכלים ובהן הוצגה עמדה הפוכה מזו של איגוד המתכננים ולאור העובדה כי ניתנה כבר החלטה המאפשרת הצגת עמדה זו (בטרם הכרעה בשאלת צירופם) הרי שמין הדין לאפשר צירוף של איגוד המתכננים.
34. מבלי לגרוע מהאמור לעיל, לעמדת איגוד המתכננים יש בכל מקרה לצרפו כ"משיב ציבורי" לאור העובדה שמדובר בארגון המקצועי המייצג את ציבור מתכנני הערים והאזורים בישראל אשר עלול להיפגע מקבלת הערעור או קביעות בפסק הדין שיש בהן הרחבה של ייחוד הפעולות לאדריכלים בתחום הפעילות המקצועית של מתכנני הערים והאזורים.

סיכום

35. לאור כל האמור לעיל, מתבקש כבי בית המשפט להורות על צירוף איגוד המתכננים להליך, בין כ"ידיד בית המשפט" ובין כמשיב ולאפשר הגשת עמדת איגוד המתכננים בהליך.

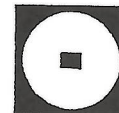

אשר כהנא, עו"ד

מ.ר. 24486

ב"כ המבקש

היום: 14/01/2021

יפוי כח

אני הח"מ, איגוד המתכננים בישראל, ע"ר מס' 580059004, ממנה בזה את עוה"ד אשר כהנא להיות בא כוח ולפעול עבורי בפני כל ערכאה בנוגע לעע"מ 1645/20 הועדה המחוזית לתכנון ולבניה ירושלים ואח"י נ"מחמד קיימרי ובכל הערעורים, ערעורים שכנגד, דיון מחדש, דיון נוסף, התנגדויות ו/או משפט חוזר בענין זה, עם זכות ורשות לחתום ולהגיש בשמי, כל מיני תביעות, עתירות, בקשות, לרבות בקשות לבית המשפט הגבוה לצדק, הזמנות התראות נוטריוניות, קובלנות פליליות, התנגדויות, כתבי הגנה, תביעות נגדיות, כתבי ערעור וערעור נגדי, בכל הדרגות עד הדרגה האחרונה ועד בכלל, ולהופיע בשמי לשם כך בפני כל בתי המשפט ו/או בתי הדין ו/או טריבונלים שיפוטיים ו/או טריבונלים מעין שיפוטיים, ו/או שופט חוקר, ו/או וועדות חקירה, ו/או וועדות בסמכות של וועדות חקירה ו/או משרדי ההוצאה לפועל ו/או כל בורר או בוררים, ו/או מוסדות ממשלתיים ו/או עירוניים, ו/או ציבוריים ו/או פרטיים.

בא(ני) כוח(ינו) הנ"ל יהיה(ו) רשאי(ים), לפי ראות עיניו(הם) בשמי, להגן, להצטרף כצד שלישי, לצרף צדדים שלישיים, להשביע, לשמוע עדים, לקבל תצהירים ולהגישם, להכחיש מסמכים כתבי טענות חתימות וחותמות, להתפשר בענין הנ"ל על דעת עצמו(מם), לקזז, להפסיק לגמרי או זמנית את ההליך המשפטי או לוותר עליו, כולו או מקצתו, לנהל את הענין לפי ראות עיניו(הם), למסור את הענין לבוררות למנות בורר, להזמין עדים, למנות מומחה(ים), לדרוש הטלת עיקולים זמניים וסופיים או אחרים, להגיש המרצות, להשיב לשאלות, ליתן פרטים נוספים ולבקשם, להגיש ולחתום על כתבי טענות, בקשות קבלת כתבי דין וכל מסמך משפטי אחר, לעשות אל כל הפעולות ולנקוט בכל ההליכים לפי חוק ההוצאה לפועל והתקנות שהותקנו על פיו, לגבות ולקבל כספים המגיעים לי או שיגיעו לי בעתיד ובקשר לנ"ל, לעשות כל דבר ולנקוט בכל הליך על פי חוק סדר הדין הפלילי ותקנותיו, תקנות סדר הדין האזרחי וכל תקנות סדרי דין בבתי משפט ובטריבונלים שיפוטיים, לעיין בפרטיכלים, עדויות, מסמכים רפואיים ומסמכים כל שהם בבתי משפט, בטריבונלים שיפוטיים, וועדות חקירה, במשטרה ובכל מוסד ו/או גוף אחר ו/או אדם אחרים ולהעתיקם ו/או לצלמם, לעשות את כל אותן ההוצאות בקשר לענין הנ"ל שימצאו(ו) לנכון ולמועיל בקשר לענין הנ"ל, והח"מ לא יערער על מעשיו (הם) של מורשי הנ"ל או מעשי ממלא (ני) מקומו (מם) ו/או הבא מכוחו (הם) בתוקף יפוי כח והרשאה אלה. בדרך כלל הנני מוסר בזה לבא(ני) כוחי הנ"ל את כל הסמכויות הניתנות למסירה על פי חוק לבא כוחי בענין הנ"ל.

ולראיה באתי אל החתום היום, יום 11 בפברואר 2021.

איגוד המתכננים בישראל
איגוד המתכננים בישראל

מס' עמותה 580059004

תמי גבריאלי
יו"ר משותף של איגוד המתכננים בישראל

איגוד המתכננים בישראל

אשר כהנא, עו"ד
בתי יגאל אלון 65, תל-אביב
מ.ד. 24486
אשר כהנא, עו"ד

הנני מאשר/ת את החתימה הנ"ל